

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Selina DOĞAN
İstanbul Milletvekili

24 Temmuz 2015 tarihinde PKK ile mücadele kapsamında başlatılan operasyonlarda birçok yerleşim yerinde günlerce süren sokağa çıkma yasağı uygulamaları başlamıştır.

Bazı ilçelerde 10 günü bulan yasaklar ilan edilirken bazı ilçelerde ise birden fazla yasak uygulanmıştır. Öyle ki Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde 2 ay içinde 6 defa sokağa çıkma yasağı kararı alınmıştır.

Sokağa çıkma yasağıyla birlikte elektrik ve su kesintilerinin de yaşandığı, vatandaşların temel ihtiyaç maddelerine ulaşmakta bile sıkıntı çektiği, sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlandığı kamuoyuna yansımıştır.

Sivil toplum kuruluşlarının yaptığı incelemeler sonucunda oluşturulan raporlarda çok sayıda sivil vatandaşın da yaşamını yitirdiği, yaralandığı ve çok sayıda insan hakkı ihlali yaşandığı belirtilmiştir. Yine yasak uygulanan ilçelerde ekonomik faaliyetler tamamen durmuş ve vatandaşlar büyük maddi kayıplarla karşı karşıya kalmıştır.

Yasak kapsamındaki yerleşim yerlerinde duvarlara "Esedullah Timi" imzalı ırkçı yazılamalar yapılmıştır. Medyaya yansıyan fotoğraflarda bu yazılamaların bizzat polis özel tim tarafından yapıldığı görülmüştür.

Tüm bu yaşananlardan dolayı binlerce kişinin göç etmek zorunda kaldığı da kamuoyuna yansımıştır.

Bu tür geniş kapsamlı sokağa çıkma yasağı ve operasyon durumlarında uluslararası kurumların haberdar edilmesi hukuki bir zorunluluktur. Nitekim Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre kanun hükmünde olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Olağanüstü Durumda Askıya Alma" başlıklı 15'inci maddesi şu düzenlemeyi içerir:

1- Savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde her Yüksek Sözleşen Taraf, ancak durumun gerektirdiği ölçüde ve uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklerle ters düşmemek şartıyla bu Sözleşmede öngörülen yükümlülüklerle aykırı tedbirler alabilir.

2- Yukarıdaki hükme dayanılarak, meşru savaş fiilleri sonucunda meydana gelen ölüm olayları dışında ikinci madde ile üçüncü ve dördüncü maddeler (fıkra-1) ve yedinci madde hiçbir suretle ihlal edilemez.

3- Bu maddeye göre aykırı tedbirler alma hakkını kullanan her Yüksek Sözleşen Taraf, alınan tedbirler ve bunları gerektiren sebepler hakkında Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne tam bilgi verir. Bu Yüksek Sözleşen Taraf, sözü geçen tedbirlerin yürürlükten kalktığı ve Sözleşme hükümlerinin yeniden tümüyle uygulanmaya başladığı tarihi de Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirir.

Görüldüğü üzere sözleşmeyle savaş halinde dahi en temel haklar olan kişi güvenliği hakkı ile işkence ve kötü muamele yasağı gibi temel hakların hiçbir surette ihlal edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda;

1- 24 Temmuz 2015 tarihinden bu yana hangi ilçelerde /mahallelerde kaç gün sokağa çıkma yasağı kararı alınmıştır.

2- Bu yasakların yasal dayanağı nedir?

3- Kararlar AIHS'nin 15'inci maddesi kapsamında değerlendirildiğinde sokağa çıkma yasağı ilan edilen yerlerde savaş veya ulusun varlığını tehdit eden bir durum mu mevcuttur?

4- Bu yasak kararlarının uygulandığı ilçelerde kaç sivil yaşamını kaybetmiştir?

5- AIHS'nin 15'inci maddesi kapsamında değerlendirdiğimizde sokağa çıkma yasağı ilan edilen yerlerde savaş veya ulusun varlığını tehdit eden bir durum mu mevcuttur?

6- Yaşam hakkı ihlali ve işkence yasağı hakkı ihlal edilmeyeceği taahhüd edilerek bu durumun başlangıç ve bitiş tarihi Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne bildirilmiş midir?

7- AIHS ile savaş durumunda bile ihlal edilmesi yasaklanan halkın su, gıda, sağlık gibi en temel hizmetlere erişiminin engellenmesi ve hatta hayatını kaybedenlerin defnedilememesi işkence ve kötü muamele değil midir?

8- Süresiz sokağa çıkma yasağı verilmesi Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlendiği üzere temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında en temel kural olan "ölçülülük" ilkesine aykırı değil midir

9- "Esedullah timi" yasal bir oluşum mudur? Yasal değilse bir inceleme başlatılmış mıdır?

10- Duvarlara ırkçı yazılar yazan güvenlik görevlileri tespit edilmiş midir? Bunlar hakkında nasıl bir işlem yapılmıştır?

11- Yasak kararı uygulanan ilçelerde yasağın bitmesiyle birlikte kaç kişi göç etmiştir?

12- Esnaf ve vatandaşların mağduriyetleri tazmin edilecek midir?